

GONAGASLAŠ GIELDA- JA
OĐASMAHTTINDEPARTEMEANTA

Prentehusnummir: H - 2327 B/S

Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2015 stáhtabušeahtas

Olggosaddán:
Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta

Almmolaš ásausat sáhttet dingot
lassigáhppálagaid dáppe:
Departemeanttaid sihkkarvuoda- ja bálvalusorganisašuvdna
www.publikasjoner.dep.no
E-poasta: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Prentehusnummir: H - 2327 B/S

Deaddileapmi: 10/2014 - Preantalohku: 600

Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dáččaid. Ráđdehusa mihttomearri lea ahte sápmelaččat galget beassat ovdánahttit iežaset giela, kultuvrra ja servodateallima.

Vuodđoláhka § 108 ja sámeláhka leat sámepolitihka náššuvnnalaš riektevuodđun. Norggas leat vel mánga álbmotrievttalaš geatnegasvuoda mat leat láidesteaddjin sámepolitihkas. Buot departemeanttain lea ovddasvástádus iežaset sektora siskkobealde čuovvolit dan ahte sámepolitihka čadahuvvo. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanttas lea bajemus ovttastahttinovddasvástádus stáhta sámepolitihkas, ja dat galgá bargat dan ala ahte lea oppalašvuohta politihkas ja ahte dat gullá oktii eará áššiiguin rastá sektoriid ja hálddašandásiid.

Gielda- ja ođasmahttindepartemeantta Prop. 1 S (2014–2015) čilgejuvvo oanehaččat sámepolitihka hástalusain ja dan dilis mii lea, ja das bohtet maid ovdan departemeantta mihttomearit ja strategiijat.

Dán almmuhusas čállojuvvo oanehaččat juolludemiid birra ja das bohtet ovdan iešgudetge departemeanttaid evttohusat go lea sáhka juolludemiin sámi ulbmiliidda jagis 2015.¹

Sisdoallu

Bajilgovva juolludemiin sámi ulbmiliidda.....	2
Sámediggi.....	3
Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta (GOD).....	4
Olgoriikadepartemeanta (OD).....	7
Máhttodepartemeanta (MD).....	10
Kulturdepartemeanta (KUD).....	14
Justiisa- ja geargusvuodadepartemeanta (JD).....	16
Dearvvašvuođa- ja fuolahusdepartemeanta (DFD).....	18
Mánáid-, dásseárvo- ja searvádahttindepartemeanta (MDD).....	19
Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD).....	20
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD).....	23
Oljo- ja energiijadepartemeanta (OED).....	24

¹ Jus iešgudet departemeanttaid bušehttaproposišuvnnat ja dán diehtujuohkingihppagis eai leat seamma logut, de dalle gustojit bušehttaproposišuvnnat.

Bajilgovva juolludemiin sámi ulbmiliidda

(1000 ruvnuiguin)

	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahtta 2014	Evttohus 2015
Olgoriikadepartemeanta	8 350	3 175	3 300 ¹
Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta	13 800	11 800	4
Máhtodepartemeanta	301 310	308 202	312 863
Kulturdepartemeanta	102 036	107 563	105 472
Gielda- ja odasmahttindepartemeanta	291 689	298 818	307 150 ²
Oljo- ja energijadepartemeanta	0	1 350	1 000
Dearvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	12 836	12 247	12 600
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta	1 000	1000	1 000
Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta	172 244	174 399	131 436 ³
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	8 542	9 463	9 399
Oktasaš juolludeapmi	898 007	916 217	884 220
Sámeálbmot foanda	2 542	5 000	5 200
Submi	900 549	921 217	889 420⁴

¹ Olgoriikadepartemeanta áigu 2015:s ráhkadit ođđa rámmašiehtadusa Sámedikkiin. Danne submi ii leat vel čielggas.

² Gielda- ja guovlludepartemeanta ja Ođasmahttin-, hálddahuš- ja girkodepartemeanta šadde oktan departemeantan ođđajagimánu 1. beaivvi 2014 rájes.

³ Stáhta boazodoallohálddahuš biddjojuvvui suoidnemánu 1. beaivvi 2014 oktii Stáhta eanandoallohálddahušain. Tabealla submis ii leat mielde dat juolludeapmi mainna ruhtadit Eanandoallorektoráhta Áltá ossodaga doaimma dahje fylkkamánniid doaimma guovllu boazodoalloiseváldin.

⁴ Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeantta juolludeapmi ii leat vel čielgan ja boahtá lassin dán submái.

Dán almmuhusas čilgejuvvojit dán tabealla logut eambo dalle go čállojuvvo ovttaskas departemeantta birra. Sámi ulbmiliidda juolluduvvojit maid ruđat doarjjapoasttaid bokte ja dalle ruđat máksojuvvojit maŋjel. Dat doarjjagat eai leat dán tabealla loguin mielde, muhto dat leat čilgejuvvon daid ovttaskas čállosiin mat leat departemeanttaid birra.

Sámediggi

Sámediggi gártá bušeahttaevttohusa mielde hálddašit sullii 418,2 milj. ruvnnu (das lea mielde Sámeálbmot foanda) jagis 2014. Dat lea sullii 11 milj. ruvnnu lassáneapmi 2014 rájes. Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990 ja dalle lei Sámedikki bušeahtta 31,7 milj. ruvnnu. Dát ovdáneapmi lea eiseválddiid mihttomeari mielde mii lea dat ahte Sámedikkis galgá leat eambo dadjamuš ja váldi dakkár áššiin mas sámi álbmot earenoamážit berošta.

Juolludemiid oppalašgovva Sámediggái

	(1000 ruvnnuiguin)			
	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahtta 2014	Evttohus 2015	Pst. endring 2013-2014
Máhtodepartemeanta	52 370	54 203	55 991	3,3
Kulturdepartemeanta	72 702	77 202	78 986	2,31
Gielda- ja odasmahttindepartemeanta	259 460	265 540 ¹	274 900	3,52
Oljo- ja energijadepartemeanta	0	1 350	1 000	-25,93
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	6 036	5 247	5 400	2,92
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	3 195	3 307	3 399	2,78
Olgoriikadepartemeanta	8 350	3 175	3 300 ²	3,94
Mánáid-, dásseárvo- ja searvadahttindepartemeanta	1 000	1 000	1 000	0
Oktasaš juolludeapmi	403 113	411 024	423 976	3,15
Sámeálbmot foanda	2 542	5 000	5 200	4
Submi	405 655	416 024	429 176	3,16

¹ Gielda- ja guovlludepartemeanta ja Odasmahttin-, hálldahus- ja girkodepartemeanta šadde oktan departemeantan ođđajagimánu 1. beaivvi 2014 rájes.

² Olgoriikadepartemeanta áigu 2015:s ráhkadit ođđa rámmašiehtadusa Sámedikkiin. Danne submi ii leat vel čielggas.

Sámediggi ii gula bruttobušetterenprinsihppii ja oažžu olles iežas doarjaga departemeanttain, geahča tabealla bajábealde, badjel 50-poastta. Sámediggi juogada juolluduvvon ruđaid mañimus dievasčoahkkimisttis dainna váraš-emiin ahte Stuoradiggi dahká bušeahttamearrádusa. Sámediggi juogada juolluduvvon ruđaid iežas vuoruhemiid vuodul, muhto Stuoradikki bušeahttamerrádusa mielde.

Sámedikki ekonomijahálddašeami rámmaid mearrida Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta dan váldoinstruksa mielde mii lea Sámedikki ekonomijahálddašeami hárrái. Váldoinstruksa gusto maid daidda juolludemiide mat bohtet eará departemeanttaid bušeahtaid bokte ja maid Sámedikki eará sisabođuidd hárrái. Instruksa lea mearriduvvon sámelága § 2-1, goalmát lađđasa mielde. Váldoinstruksas lea departemeanta mearridan ahte ekonomijja-njuolggadusat ja mearrádusat stáhta ekonomijastivremis maid gustojit Sámediggái. Departemeanta eaktuda ahte dat njuolggadusat adnojuvvojit dakkár vugiin mas váldet vuhti Sámedikki áššiid dulkonvejolašvuoda dan namas go dat lea álbmotválljejuvvon orgána.

Sámediggái lea biddjojuvvon hálddašanovdasvástádus mángga hálldahuslaš áššis, nu movt ee. sámediggeválggas, ekonomalaš doarjagiid juohkimis, skuvlplánaid muhtin válljejuvvon osiid mearrideapmi, sámi kulturmuittuid hálddašeapmi kulturmitolága mielde ja dasa gullelaš lánkaásahusat, ja áirasiid nammadeapmi iešguđetge almmolaš orgánaide. Sámedikkis lea muđui váldi ja dadjamuš dakko bokte go oassálastá ja ovddasta iežas mángga lánveggot, stivrrain ja ráđiin.

Jus áiggut eambo dieđuid Sámedikki doaimma birra, geahča www.samediggi.no.

Gielda- ja odasmahttindepartemeanta (GOD)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2013	(1000 ruvnuiguin)	
				Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015
560	50	Sámediggi, Sámediggi	259 460	265 540	274 900
560	54	Sámediggi, Sámediggi	2 542	5 000	5 200
561	50	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Sámi allaskuvla	5 800	6 432	5 500
561	51	Doarjagat sámi ulbmiliidda, Divvun	5 419	5 609	5 800
561	72	Sámeigiella, diehtjuohkin jna.	5 330	4 717	3 900
562	01	Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš, Doaibmagolut	6 148 ¹⁾	3 370 ²⁾	3 100 ²⁾
562	21	Gáldu - Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáš, Earenoamáš doaibmagolut, <i>sáhttet sirdojuvvot</i>		1 800	2 000
563	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Doaibmagolut	6 990 ³⁾	4 450	4 250
563	21	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Earenoamáš doaibmagolut, <i>sáhttet sirdojuvvot</i>		1 900	2 500
Submi			291 689	298 818	307 150

¹ Rehketdoallo-loguide gullá maid Olgoriikadepartemeantta juolludeapmi, ja maid olggobeale ruhtaduvvon proševttat maid Gáldu jodiha.

² Lassin dása de addojuvvui doarjja Gáldu doibmii Olgoriikadepartemeantta bušehta bokte.

³ Rehketdoalloguide maid gullá Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáša proševttaid ruhtadeapmi olggobeale ruđaiguin.

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuvvovaš bušehttakapihttaliid ja poasttaid bokte:

Kap.	Poasta	Namahus
500	50	Gielda- ja odasmahttindepartemeanta, Dutkanráđdi
500	22	Gielda- ja odasmahttindepartemeanta, Dutkan, <i>sáhttá sirdit</i>

Kap. 560 Sámediggi, poasta 50 Sámediggi

Vuoddodoarjja dán poastta badjel galgá earret eará gokčat politihkalaš barggu doaimma, Sámedikki hálddahusa ja gielddaid ja fylkkagielddaid lassigoluid čuovvolettiin sámelága giellanjuolggadusaid.

Dál evttohuvvo lasihit juolludeami 2 milj. ruvnuin dasa ahte ain doaimmahit Davviriikkalaš sámi giellaguovddáša – Sámi Giellagáldu.

Kap. 560 Sámediggi, poasta 54 Sámeálbmot foanda

2014 rájes ii šat leat dat dienasmodealla mii lea leamaš go dalle bohtet dábaláš juolludeamit juohke jagi. Juolludeapmi galgá leat iešgudetlágan doaibmabijuide nannen dihte sámi giela ja sámi kultuvrra. Sámediggi mearrida vuoruhemiid juohke jagi bušehtamearrádusain. Sámedikki dievasčoahkkinn lea juolludeami stivra. 2015:s lea juolludeapmi evttohuvvon leat 5,2 milj. ruvno.

Kap. 561 Doarjja sámi ulbmiliida, poasta 50 Sámi allaskuvla

Sámi allaskuvla doaimmaha mánga sámeapolitihkalaš barggu departemeantta ovddas. Juolludeapmi galgá adnojuvvot Fágalaš guorahallanjoavkku doibmii gos barget sámi statistihkain, Sámi ofelaččaide ja Árbediehtu-prošektii. Juolludeapmi mii lea 1,1 milj. ruvno dan guovddášii maid gohčodit Senter for samisk i opplæringen (Sámeigiella oahpahusas guovddáš). Ja dat rámmasirdojuvvo Máhttodepartementii 2015 stáhtabušehta rájes. Guovddáš oazžu dál juo ruhtadeami Máhttodepartemeantta bušehta bokte.

Kap. 561 Doarjja sámi ulbmiliidda, poasta 51 Divvun

Dát juolludeapmi galgá adnojuvvot Árkataláš Universitehta Divvun proševtta doibmii. Ođđaigásaš giellateknologiija lea eaktun jus sámeielat galget nagodit ceavzit geavahangiellan otná servodagas. Divvun lea 2013:s bargan mánggain giellateknologalaš proševttain, earret eará de lea ođastan davvisámegiela stavendárkkisteami ja maid ráhkadan

programma webapp (sátni.org), ja doppe leat olamuttos sátnegirjjit ja terminologiiija. Divvun lea maid almmuhan oarjelsámi app-a mobiltelefonnaide mii lea jurddašuvvon nuoraide ja rávisolbmuid geat eai máhte sámegiela ovdalaččas. Ja de evttohit juolludeami leat 5,8 milj. ruvno 2015:s.

Kap. 561 Doarjja sámii ulbmiliidda, poasta 72 Sámegiella, diehtjuohkin jna.

Ulbmil dáinna doarjjaortnegiin lea nannet sámegiela geavaheami dáinna vugiin ahte buorebut láhčit dili nu ahte sáhtta sámegiela atnit almmolašvuodas, lasihit sámegielaid giellageavaheddjiid, addit eambo dieđuid sápmelaččaide sápmelaččaid birra ja lasihit dieđuid sámii diliid birra Norgga álbmogis.

Muhtin oasi doarjjaruđaid hálddašeamis addojuvvo Nordlándda Fylkkamánnii. Fylkkamánnis lea ovddasvástádus mángga doibmabidjui mii lea Sámegiela doaibmaplána, ja doarjjaruđat addojuvvojit gielladoaimmaide, earenoamážit deattuht oarjel- ja julevsámegiela. Nuortasámi museum ja Árktaš universitehta ožžot doarjaga dán poastta badjel.

Juogadettiin jagi 2013 ruđaid, de leat vuoruhán oarjel- ja julevsámegielaide doaibmabijuid ja bidjan dasa 2,45 milj. ruvno. Dasa lassin de leat čadahán pilotprošeavtta mii lea ahte čuovvolit ja bagadallat gieldda sektora barggu sámegiela ja kultuvrra hárrái. Dan barggu jođiha Norlándda fylkkamánni.

Oktiibuot evttohit juolludit 3,9 milj. ruvno 2015:s.

Kap. 562 Gáldu - Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Earenoamáš doaibmagolut, sáhtta sirdit

Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuođaid gelbbolašguovddáša mihttomearrin lea lasihit máhtu ja ipmárdusa sámii vuoigatvuođaid ja álgoálbmotvuoigatvuođaid birra. Gáldu lea fágalaš iešheanaláš ásaš mii mearrida iežas mihttomeriid ja boadusgáibádusaid daid rámmaid siskkobealde maid Gieldda- ja ođasmahttindepartemeanta bidjá. Stivra lea guovddáša bajemus orgána. Juolludeapmi galgá gokčat Gáldu doaimma 2015:s. Lassin dan doarjagii mii bohtá Gieldda- ja ođasmahttindepartemeantta bušeahta bokte, de addojuvvo doarjja guovddáša doibmii Olgoriikadepartemeantta bušeahta bokte, kap. 163, poasta 72 Olmmošvuoigatvuođat ja demokratiija.

Kap. 563 Riikkaidgaskaš boazodoalloguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Earenoamáš doaibmagolut, sáhtta sirdit

Riikkaidgaskaš boazodoalloguovddáš Guovdageainnus lea fágalaččat iešheanaláš ásaš mii mearrida iežas mihttomeriid ja boadusgáibádusaid daid rámmaid siskkobealde maid Gieldda- ja ođasmahttindepartemeanta bidjá. Guovddáš deavdá earenoamáš funkšuvnna sirkumpolára boazodoalloovttasbarggus ja váldá vuhtii sihka fágalaš dárbbuid ja koordinerendárbbuid guovddáša ulbmiljoavkkuin. Dás leat deattuhan dan ahte boazodolliin ja sin organisašuvnnain galgá leat lagas oktavuoha guovddážiin, ja dat galgá doaimmahuvvot ovttrasáđiid Boazoálbmogiid Máilmmiserviin.

Juolludeapmi galgá gokčat Riikkaidgaskaš boazodoalloguovddáša doaimma 2015:s. Guovddáš oážžu dasa lassin prošeaktadoarjaga eará ruhtajuolludeddjiin sihke riikkas ja maid olgoriikkas.

Kap. 500 Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta, poasta 50 og 22 Dutkan, *sáhtta sirdit*

Buorre válgaoassálastin sámediggeválggan lea dehálaš Sámedikki lobalašvuhtii ovddasteaddji orgánan. Jus galgá sáhttit árvvoštallat lea go boahtteáiggis dárbu dahkat rievdadusaid, de mii dárbbášit eambo dieđuid das movt váлгаortnet doaibmá praktihkas ja maid movt válgaoassálastin ja eará jienasteddjiid dagut leat rievdan danne go váлгаortnegis leat rievdadusat. Sámi allaskuvla bargá Sámedikki gohččuma mielde dutkanprošeavttain 2013 sámedikkeválggaid birra. Prošeaktaáigodat lea ođđajagimánu 1. beaivvi 2013 rájes gitta 1. beaivvi juovlamánu 2016 rádjái. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta juolluda 1 milj. ruvno dan prošehtii 2015 bušehtas.

Norgga dutkanráđi sámi prográmma II (2007–2017) ulbmilin lea ovdánahttit guhkitáigge dutkama mas lea alla kvalitehta sámi diliid birra ja veahkin rekrutteret dutkiid ja maid ovdánahttit sáme giela dieđagiellan. Dasa lassin deattuhuvvo riikkaidgaskasaš dutkanovttasbargu, fierpmádathuksen ja dutkangaskusteapmi sáme giellii ja eará gielaide. Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta ain juolluda bušehttaruđaid prográmmii ja dat dagaha sullii 3,8 milj. ruvno 2015:s.

Kap. 551 Regionála ovdaneapmi ja ođđaásaheamit, poasta 60 Doarjja fylkkagiellaide regionála ovdánahttimii

Gielda- ja ođasmahttindepartemeanta juolluda 10,145 milj. ruvno 2014:s Interreg VA Davvi čađaheapmái, mas Sápmi lea oassesuorgi. Ollislaš rámma Davvi oassái lea prográmmaáigodagas 2014–2020 vuos mearriduvvon leat seamma sturrosaš rámma go dán áigodagas.

Interreg VA Davi bajimus mihttomearri lea lasihit guovllu gilvalanvuoimmi ja oktiigullelašvuoda ealáhusaid, infrastruktuurra ja gelbbolašvuoda bokte. Sápmi lea oasseprográmma mii fátmasta sámi guovlluid Hedmárkkus lullin gitta Finnmárkui davvin. Oasseprográmmas lea seamma temáhtalaš mihttomearri go Davvi-prográmmas, muhto áigu earenoamážit doarjut dakkár doaimmaid mat leat jurddašuvvon sámi kultuvrii, ealáhusaide ja sáme giellii. Čállingoddefunkšuvnda Sápmi juhkkuojuvvo gaskal Romssa fylkkasuohkana ja Davvi-Trøndelága fylkkasuohkana.

Olgoriikadepartemeanta (OD)

(1000 ruvnuiguin)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahtta 2014	Evttohus 2015
163	72	Olmmošvuoigatvuodat	8 350	3 175	¹ 3 300
		Submi	8 350	3 175	3 300

¹ Olgoriikadepartemeanta galgá 2015:s ráhkadit odđa rámmašiehtadusa Sámedikkiin. Danne ii leat submi sturrodat áibbas sihkar vuos.

Olgoriikadepartemeantta bušeaha bokte juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuvvovaš bušeahhtakapihttaliid ja poasttaid bokte:

Kap.	Poasta	Namahus
115	01/70	Doaibmagolut ja Doarjja preassa-, kultur ja diehtjuohkinulbmiliidda
116	70	Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide
118	70	Davviguovllodoaimmat ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Kap. 163, poasta 72 Olmmošvuoigatvuodat

Olgoriikadepartemeanta ráhkadii 2009:s rámmašiehtadusa Sámedikkiin ahte juolludit ruđalaš doarjaga Sámedikki riikkaidgaskasaš doibmii. Olgoriikadepartemeanta galgá 2015:s ráhkadit odđa rámmašiehtadusa Sámedikkiin. Dat dagaha ahte šaddá juohke jagi juolludeapmi Sámediggái mainna galgá bargat riikkaidgaskasaš álgoálbmotjearaldagaiguin ONa siskkobealde ja eará riikkaidgaskasaš organisašuvnnaiguin. Juolludeami sturrodat ii leat vel čielggas, muhto dat lea lunddolaš ahte dat stuoriduvvo danne go Sámedikkis leat lassánan doaimmat riikkaidgaskasaš dásis.

2013:s juolludii Olgoriikadepartemeanta 2,2 milj. ruvno Gáldu – Álgoálbmotvuoigatvuodaid gelbbolašvuodaguovddáži Guovdageainnus. 2014:s oáčui guovddáš 2,1 milj. ruvno. Doarjja addojuvvui Gáldu riikkaidgaskasaš álgoálbmotvuoigatvuodaid bargui ja doarjja gelbbolašvuodaguovddáži ain doalahuvvo 2015:s.

Muđui de lea ráhkaduvvon mánggajagi rámmašiehtadus Sámeráđiin ahte doarjut sin riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuodabarggu. Doarjja Sámerádi doibmii ain doalahuvvo 2015:s.

Kap. 115, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 70 Doarjja preassa-, kultur- ja diehtjuohkináššiid

Doarjagat mat addojuvvojit dáid poasttaid bokte galget earret eará leat mielde dasa ahte nannet olgoriikkaid beroštumi ja máhtu Norgga hárrái, ja dat galget nannet kultureallima riikkaidgaskasaš ovtasbarggu. Norgga profileren guovddáš aktevrán davviguovlluin lea oassin dán barggus.

Juohke jagi juhkkovuvvo gaskal 1,5 ja 2 milj. ruvno prošeavttaide nannen dihte norgga sápmelaččaid riikkaidgaskasaš kulturoktavuodaid eará álgoálbmogiiguin kap. 115 bokte. Guovddáš ovtasbargoguoimmit Olgoriikadepartemeanttas, go lea sáhka sámi birrasiid riikkaidgaskasaš ovtasbarggus mat ruhtaduvvojit dan poastta bokte, leat earret eará Riddu Riddu-festivála ja Sámi Filbmainstituhtta.

Kap 116, post 70 Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide

Davviriikkaid ministtarráđi juolludii 3,644 milj. dánskka ruvno doarjjan sámi ovtasbargui kultursuorggis 2013:s. Ruđaid juogadit gaskal Sámerádi ja Sámi dáiddarráđi, ja dat mannet ovddemustá sápmelaččaide kulturdoarjjan, ja mihttun lea davviriikkaide oážžut ávkki ii ge nu olu ruđa bidjat hálddahušlaš doaibmagoluide. Davviriikkaid ministtarráđi juolludii 1,911 milj.

dánska ruvno 2013:s oahpahussuorgái. Ruđat sirdojuvvojit Sámi allaskuvlii mii daid hálddaša. Doarjaga rámmat kultur- ja oahpahussuorggis vurdojuvvojit ain joatkahuvvot 2015:s.

Norgga ruhta Davviriikkalaš ministarráđđái juolluduvvojit kap. 116 poasta 70 vuolde mii lea Doarjja riikkaidgaskasaš organisašuvnnaide.

Kap 118, post 70 Davviguovllodoaimmat ja prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Prošeaktaovttasbargu Ruoššain

Dát doarjja adnojuvvo doarjut prošeavttaid mángga vuoruhuvvon suorggis. Dás lea doarjja olbmossat prošeaktii mat leat norgga dahje ruošša oasis Barentsguovllus ja mii fáttmasta sápmelaččaid ja eará álgoálbmogiid, lea okta dain vuoruhuvvon surggiin. Barentsčállingoddi hálddaša doarjaga mii lea dákkár lágán prošeavttaide. Doarjja 2013:s lei 2,3 milj. ruvno ja dál vurdojuvvo doarjja leat seamma dásis 2014:s ja 2015:s.

Árktalaš ovttasbargu

Mihttomearrin doarjjaruđaiguin Árktalaš ovttasbargui lea 1) leat veahkkinn doalahit Árktalaš guovllu ráfálaš ja dássedis guovllun, 2) deaivvadit hástalusaiiguin go lea eambo aktivitehta danne go mearajiekna lea suddame ja 3) sihkkarastit nana bistevaš ovdáneami davvin ja váldit vára guovllu stuora birasárvvuin. Juolludeapmi galgá nannet Norgga polarnašuvdnan ja norgga vuoruhemiid stáhtaidgaskasaš árktalaš ovttasbarggu. Eanas oassi ovttasbargus dáhpáhuvá Árktalaš rádis mii lea áidna sirkumpolára politihkalaš ovttasbargoorgána mas leat mielde buot gávccit árktalaš riikka – Danmárku (Ruonaeanan, Fearsullot), Suopma, Islánda, Norga, Ruotta, Canada, Ruošša ja USA, ja das leat bistevaččat álgoálbmogat oassálastime.

Poastta badjel lea 2013:s addojuvvon 873 000 ruvdno doarjjan Máilmmi Boazodoallosearvi vai sáhtii čadahit viđat World Reindeer Herders Conference mii dollojuvvui Kiinnás geassemánu 2013:s. 97 000 ruvno leat plánen máksit prošeaktii 2014:s. Áigodagas 2012-2013 oáččui Máilmmi Boazodoallosearvi doarjjan 800 000 ruvno muhtin prošeaktii vai sáhttet nannet Árktalaš guovllu boazodoallonuoraid gelbbolašvuoda ja vai sii besset bargat lonohallamiin mas muhtin áigodagaid mannet earáid luhtte bargat. 400 000 ruvno máksujuvvui 2014:s.

Doarjja dán poastta vuolde fáttmasta maid doarjaga álgoálbmogiid áirasiid oassálastima riikkaigaskasaš ovttasbargui davviguovlluin. Ruđat adnojuvvojit ovddemustá dasa ahte gokčat mátkegoluid go olbmossat oassálastet Árktalaš rádis ja Barentsrádis. 2013:s ja 2014:s oáččui Sámediggi 350 000 ruvno juohke jagi nammii dán ulbmilii (g. rámmašiehtadusa Sámedikkiin) Sámeráđđi oáččui 2013:s 500 000 ruvno doarjjan, ja dat lea lasáhus ovddit jagiid ektui danne go mátkegolut leat lassánan go Árktalaš rádi ovdagoddi lea sirdojuvvon Ruotas Canadai.

Canada ovdagoddi Árktalaš rádis lea álggahan prošeavtta mentála dearvvašvuoda ja iešsorbmenestadeami bargui álgoálbmogiid gaskkas Árktalaš guovlluin. Ulbmil dáinna prošeavttain lea guorahallat dálá dieđuid vai gávnnahit makkár faktovrrat mat ovdánahttet mentála dearvvašvuoda ja eastadit iešsorbmemiid álgoálbmogiid gaskkas. Guokte dutkijoavkkut leat ožžon bargun doaimmahit dán barggu. Dutkit Norggas leat mielde nuppi dutkijoavkkus. Norga lea leamaš mielde dán prošeavttas lágidettiin ekspearta bargobáji Romssas miessemánu 26. ja 27. beaivvi 2014:s. Mihttomearrin dáinna bargobájiin lei ahte dát dutkijoavkkut besset deaivvadit ja oážžut odđa jurdagiid ja evttohusaid dán prošeaktabargui. Doppe ledje ekspearttat, dutkijoavkkuid áirasat ja maid Árktalaš rádi

álgoálbmotorganisašuvnnaid áirasat. 2014:s juolluduvvui 600 000 ruvdno Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartementii vai besset čadahit bargobáji.

Barents 2020

Barents 2020-ortnet galgá leat danne vai sáhtta duohtandahkat Dieđ. St. 7 (2011–2012) *Davviguovllut*, višuvdna ja váikkuhangaskaoamit. Barents 2020-ruđat leat gaskaoapmin vai sáhtta čadahit daid vuoruhemiid mat leat dieđáhusas. Dalle dorjot muhtin välljejuvvon prošeavttaid mat buvttadit máhtu davviguovlluid birra ja davviguovlluide, ja das leat maid mielde prošeavttat mat álgoálbmogiid kultuvrra ja eallinvuođu dorvvastit.

Árran julevsámi guovddáš oaččui áigodahkii 2012-2013 ruđa ovdánahttit ehtalaš njuolggadusaid ekonomalaš aktivitehtaide álgoálbmotguovlluin. 62 500 ruvdno máksojuvvui prošeaktii 2013:s. Ovdaprošeavtta čuovvleapmin de oaččui Árran julevsámi guovddáš 2013:s 7,3 milj. ruvnno doarjjan áigodahkii 2013-2016 prošeaktabargui «Indigenous People and Resource Extraction: Evaluating Ethical Guidelines». 1,2 milj. ruvnno máksojuvvui 2013:s, ja 2,3 milj. ruvnno leat plánen máksit 2014:s ja 2,4 milj. ruvnno 2015:s.

Sámi dutkamiid guovddáš Romssa Universitehtas oaččui áigodaga 2013-2016 juolluduvvot 8,7 milj. ruvnno doarjjan prošeaktii mas davvin barget fierpmádagain, álgoálbmotásahusaiguin ja máhttobuvttademiin». Prošeakta lea čadnojuvvon mánggafáгат álgoálbmotprošeaktii Master of Indigenous Peoples. Dasa lassin de galget dutkat riikkaidgaskasaš lihkadusaid áiggi ja saji ektui, 1,1 milj. ruvnno leat juolludan 2013:s, ja 2014:s leat plánen máksit 2,4 milj. ruvnno ja 2015:s gis 2,9 milj. ruvnno.

Internašunaliserenguovddáš hálddaša doarjjaruđaid mat leat riikkaidgaskasaš ovttasbargui go lea sáhka alit oahpus davviguovlluin kap. 118 poastta 70 bokte Olgoriikadepartemeantta ovddas. Sámi allaskuvla oaččui áigodagas 2014-2015 juolluduvvot 918 595 ruvnno doarjjan vai sáhtta ovttasbargat Davvinuorta federála universitehtain Jakutskas Ruoššas ja bargá ovttas studeantalonohallamiin ja lingivstihka fágasuorggi akademalaš bargiid lonohallamiin. Doarjja lea sullii seamma 2014:s ja 2015:s.

Máhttodepartemeanta (MD)

			(1000 ruvnuiguin)		
Kap.	poasta	Namahus	Rehketdoallu	Salderejun	Evttohus
			2013	bušeahitta 2014	
222	01/45	Stáhta vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, Doaibmagolut ja rusttegiid háhkan, <i>sáhtta sirdit</i>	98 041	90 774	91 094
223	50	Sámediggi, Doarjja Sámediggái	37 723	39 043	40 331
225	62	Doarjja gielddaid sámeskuvllaide Snoasas ja Málátvuomis	21 578	22 290	23 003
225	63	Doaibmabijut vuoddoohpahusas, Doarjja sámi vuoddo-oahpahussii, <i>sáhtta sirdit</i>	48 976	57 533	58 551
226	21	Kvalitehtalokten vuoddo-oahpahusas, Earenoamáš doaibmagolut ¹⁾	6 500	6 000	5 821
231	50	Mánáidgárddit, Doarjja sámi mánáidgárdefálaldagaide	14 647	15 160	15 660
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat ²⁾	72 045	75 602	77 603
281	01	Oktasaš doaimmat universitehtaide ja allaskuvllaide. Doaibmagolut ²⁾	1 500	1 500	0
281	70	Oktasaš doaimmat universitehtaide ja allaskuvllaide. Eará sirdimat			500
2410	73	Statens lånekasse for utdanning, Loatnageahpádušat, <i>sullii juolludeamit</i>	300	300	300
Submi			301 310	308 202	312 863

¹⁾ Logut leat vuodduduvvon Oahpahusdirektoráhta juolludanreivviide

²⁾ Guoská juolludeamiide mat leat eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvlii, mii oázžu doarjagiid sámi doaibmabijuiide iežas jahkásaš rámmaid bokte.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda dáid kapihtaliid ja poastaid bokte:

Kap.	Poasta	Namahus
254	70	Doarjja studieservviide
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat ⁴⁾
285	52	Norgga dutkanráđdi, Dutkanmihtut

⁴⁾ Guoská daidda juolludeamiide mat mannet eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvlii, mii oázžu doarjagiid sámi doaibmabijuiide iežas jahkásaš rámmaid bokte.

Kap. 222 Stáhta vuoddo- ja joatkkaskuvllat ja vuoddoskuvlainternáhtat, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 45 Stuorat rusttetháhkamat ja divodeapmi, *sáhtta sirdit*

Juolludeapmi dán poastta bokte gokčá ovddemustá dáid skuvllaid doaimma: Gaska-Norgga sámeskuvlla, Sámi joatkkaskuvlla Kárásjogas ja Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus. Ulbmil dainna juolludemiin sámi skuvllaide lea earret eará doalahit ja ovdánahttit sámi identitehta, giela ja kultuvrra. Skuvllat čuvvot Máhttoloktema - Sámegiella.

Kap. 223 Sámediggi, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Mihttomearri juolludemiin lea ahte galgá leat ruhtadeapmi Sámedikki oahppoulbmiliidda, dasa gullá maid sámi ohppiide hutkat ja ráhkadit oahpponeavvuid, dan vuollái gullet maid earenoamášpedagogalaš oahpponeavvut, oahppoplánabargu ja doarjja dasa ahte besset sámi oahpahusa hárrái addit rávvagiid ja neavvagiid. Dán doarjaga oktavuodas lea vuoruhuvvon mihttomearriin dat ahte sámi oahppit ožžot jođáneappot oahpponeavvuid ja ahte dat leat olamuttos sin iežaset gillii. Juolludeapmi addojuvvo oppalaččat Sámedikki geavaheapmái.

Kap. 225 Doaibmabijut vuoddoohpahusas, poasta 62 Doarjja gielddaid sámeskuvllaide Snoasas ja Málátvuomis

Ulbmil juolludemiin mii manná gielddaid sámeskuvllaide Snoasas ja Málátvuomis lea earret eará dat ahte doalahit ja ovdánahttit sámi identitehta, giela ja kultuvrra. Skuvllat čuvvot Máhttoloktema – Sámegiella. Skuvllaid doaimmaheapmái ja daidda gullelaš internáhtaide addojuvvo doarjja. Dat leat gielddaskuvllat ja váldet vuostá ohppiid miehtá riikka.

Kap. 225 Doaibmabijut vuoddoohpahusas, poasta 63 Doarjja sámegillii vuoddoohpahusas

Dán poastta vuolde leat golbma doarjjaortnega: Okta vuoddoskuvlla sámegiel oahpaheapmái, okta sámegiel oahpaheapmái joatkkaoahpahusas ja okta ortnet mas leat sámi lohkanlobit oahpaheddjiide. 2015 čavčča rájes leat dán lohkanlohpe-ortnega ulbmiljoavkku viiddidan nu ahte dat ii guoskka dušše njealji davimus fylkka vuoddoskuvllaid oahpaheddjiide, muhto dat guoská oahpaheddjiide olles vuoddoohpahussii miehtá riika.

Mihttomearrin dainna doarjjaortnegiin lea veahkkin ruhtadit gielddaid, fylkkagielddaid ja priváhta skuvllaid mat fáallet sámi oahpahusa oahpahuslága § 6-2 og § 6-3 mielde. Oahpahus galgá čuovvut Máhttolokten – Sámegiella oahppoplánaid. Oahppit ožžot oahpahusa sámegielas vuosttašgiellan (Sámegiella 1) dahje sámegielas nubbenigiellan (Sámegiella 2/Sámegiella 3). Mihttomearrin dán doarjjaortnegis lea nannet vuoddo-oahpahusa oahpaheddjiid gelbbolašvuoda sámegielas.

Kap. 226 Kvalitehtaovdánahttin vuoddo-oahpahusas, poasta 21 Kvalitehtaovdánahttin vuoddo-oahpahusas

Juolludeapmi duddjo kvalitehtaovdánahttin doaibmabijuid ráhkadeapmái, dat guoská maid sámegillii vuoddo-oahpahusas. Máhttodepartemeanta áigu viidáseappot doalahit juolludemiid sámi doaibmabijuide 2015:s. Ruđat galget adnojuvvot áigeaguovdilis ovdánahttindoaimmaide sámi suorggis. Muđui de atnet daid ruđaid viidáseappot ovdánahttit sámegiel gáiddusoahpahusa. Máhttodepartemeanta áigu fuolahit dan ahte ráhkaduvvojit rámmat dán oahpahusa várás. Dat ruđat galget maid adnojuvvot viidaseappot doaimmahit sámi oahpponeavvobálvalusa Ovttas/Aktan/Aktesne.

Kap. 231 mánáidgárddit, poasta 50 Doarjja sámí mánáidgárdefálaldagaide

Doarjja galgá leat dan dihte vai sáhttá láchit dili nu ahte sámí mánát besset ovdánahttit sámí giela ja kultuvrra mánáidgárddis. 2013:s ledje registrerejuvvon 23 sámí mánáidgárddi ja čieža dáčča mánáidgárddi main lea sámí ossodat, ja dat ii leat rievdaduvvon 2012 rájes. Dasa lassin de leat registrerejuvvon 22 mánáidgárddi main lea sámí giellaoahpahus-fálaldat, ja 2012:s ledje 33 mánáidgárddi. 2013:s ledje oktiibuot 822 máná geat ledje dakkár mánáidgárddis gos lea sámegiel fálaldat. 577 máná ledje sámí mánáidgárddis, 92 máná ledje sámí ossodagas muhtin dáčča mánáidgárddis ja 153 máná ledje dakkár mánáidgárddis gos lea sámí giellaoahpahusfálaldat. Oktiibuot juolludeapmi poastta bokte 2015:s lea 15,6 milj. ruvnno.

Kap 254 Doarjja rávisolbmo-oahpahussii, poasta 70 Doarjja studieseavvái

Doarjja duddjo dasa ahte dohkkehuvvon studieseavvvit sáhttet fállat dávggas ja geavaheaddjái heivehuvvon oahpahusa rávisolbmuid várás. Oassi dan doarjagis galgá mannat sámí studieservviide. Unnit oassi doarjagis manná dasa ahte ruovttoluotta máksit daid goluid mat leat čadnojuvvon dasa ahte rávisolbmuid oahpahit sámegiela vuoddoskuvlladásis maid dohkkehuvvon studieseavvvit ja neahttaskuvllat leat čadahan. Dáid doarjagiid sturrodagaid rehkenastet daid doaimmaid vuodul mat leat leamaš dain ovddit jagiin. Juolluduvvon ruhta 2013:s lei 1,8 milj. ruvnno.

Dál evttohit oppalaš juolludeami kap. 254, poasta 70 bokte galgat leat 195,7 milj. ruvnno 2015:s.

Kap. 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasta 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat

Sámí allaskuvla lea alitdási oahpahus- ja dutkanásahus mii galgá gokčat sámí servodaga dárbbuid. Sámegiella lea oahpahusa, dutkama ja hálddahusa váldogiella. Ásahas lea

davviriikalaš-sámi ja riikkaidgaskasaš perspektiiva ja doppe leat studeanttat ja bargit buot Sámi guovllu riikkain: Norggas, Suomas, Ruotas ja Ruoššas. Allaskuvllas ledje 159 registrerejuvvon studeantta 2013 čavčča, ja 2012:s ledje 167 studeantta. Ásahasas leat sulli 95 jahkebarggu. Doppe oahpahit ja dutket dakkár fágadisiplinnaid nu movt journalistihkka, oahpaheaddjioahppu, sámegiella, boazodoallu, duodji/dáidda, luohiti, sámi muitalanárbevierru ja eamiálbmotoahppu. Buot fágain lea nu ahte dat leat vuodđuduvvon sámi kultuvrii ja árbevirolašmáhttui.

Sámi allaskuvla oaččui 2013:s sullii 72 milj. ruvnno vuodđodoarjjan ja sullii 75,6 milj. ruvnno 2014:s. Jahkái 2015 evttohuvvo juolludeapmi leat sullii 77,5 milj. ruvnno Sámi allaskuvlii. Juolludeapmi gokčá máid *Sámi oahpahusguovddáza*.

Bušeahttarievdadeapmi 2014:s gitta 2015 earret dábalaš haddeheiveheami, lea ovddemustá danne go lea negatiiva ovdáneapmi oahpahus- ja dutkanindikativrain mii dagaha bohtosiidda vuodđuduvvon ovdamuniid universitehtaide ja allaskuvllaide, ja maid unnideami go lea sáhka das ahte olahit produktiivavuoittu ja lohkandivadiid ásaheami goalmatriikaboorgáriidda. Dábalaš oahpaheaddjeoahppu lea rievdan ja dál lea ođđa vuodđoskuvla oahpaheaddjeoahppu, ja dalle lea Sámi allaskuvla 2011:s ožžon juohke jagi lassáneami vuodđojuolludeamis vai nannejuvvošii oahpaheaddjeoahpu fáldat. Ja leat maid evttohan lassáneami 2015:s.

Dasa lassin de evttohit 2015:s bidjat ruđa mii ovdal lea bohtán dutkanrádis dan rámmas mii lei Sámi allaskuvlii ja mii lei čadnojuvvon *Sámi dieđalaš áigečállagii*. Dat ruđat mat ovdal bohte Giella- ja ođasmahttindepartemeantta bušehtas *Sámi oahpahusguovddázi* maid evttohit bidjat rámmajuolludeami vuollái. Rámmajuolludeami lasiheamis mii addojuvvui divoduvvon našunalbušehta 2014 oktavuodas, jodihuvvo ain viidaseappot 2015:i. Go buot geahččá oktii de mearkkaša dat bušeahhtaevttohus mii galgá leat 2015:i dan ahte rámmajuolludeapmi lassána Sámi allaskuvlii go buohtastahtá jagiin 2014:in.

Kap. 281 Oktasaš doaibmabijut universitehtaide ja allaskuvllaide, poasta 01 Doaibmagolut

Davvi-Trøndelága allaskuvllas lea ovddasvástádus buohtalastit ja čuovvolit *Našunála rekruiterestrategiija sámi alit ohppui 2011-2014*. Doaibmaplána jurdda lei nannet rekruiterema sámi alit ohppui ja dat lei Máhttodepartemeantta strategiija čuovvoleapmi. Doaibmabiju leat leamaš ruhtadan kap. 281 poasta 01 bokte ja dat loahpahuvo 2014:s.

Kap. 281 Oktasaš doaibmabijut universitehtaide ja allaskuvllaide, poasta 70 Eará sirdimat

Butenschøn-lávdegotti čielggadeamis *Langs lange spor – om samisk forskning og høyere utdanning* (2012) de evttohedje earret eará ásahtit ovttaštáhttinrádi sámi alit ohppui ja álgoálbmotfierpmádaga sámi dutkamii. Máhttodepartemeanta lea dan vuodul evttohan Sámediggái ahte dat ásahtivččii fágastrategalaš orgána sámi alit oahpu ja dutkama várás Universitehtaid- ja allaskuvllarádi (UHR) vuolde. Go Stuoradiggi meannudii Prop. 93 S (2013–2014) ja Evtto. 260 S (2013–2014) de biddjojuvvui 250 000 ruvdno dan doaibmabidjui 2014:s. Bušeahhtaevttohus 2015:i dagaha ahte lea oktiibuot 500 000 ruvnno rádjái lassáneapmi.

Kap. 285 Norgga dutkanráddi, poasta 52 Guhkitáigge vuoddodutkan

Norgga dutkanrádis lea oasseovddasvástádus ruhtadit sámi dutkama. Dat ruđat mat mannet sámi dutkamii kap. 285, poasta 52 bokte mannet ovddemustá Sámi dutkan prográmmii II

(2007–2017), ja das lea 2014:s bušeahtta mii lea 11,55 milj. ruvnno. Ja das boahtá 7,7 milj. ruvdno Máhttodepartemeanttas ja 3,85 milj. ruvdno Gelda- ja ođasmahttindepartemeanttas.

Prográmma čalmmustahtá guovddáš hástalusaid sámi dutkamis, ja dasa gullá maid rekrufteren ja sámegeiela nannet dieđagiellan. Prográmma deattuha maid kultuvrralaš ja gielalaš variašuvvna/ girjáivuoda sámi servodagas, riikkaidgaskasaš ovttasbarggu ja dutkama gaskkusteami.

Kap. 2410 poasta 73 Loatnageahpádusat, *sullii juolludeami*

Loatnageahpádusat dán poasttas fátmastit maid iešguđetgelágan geahpádusortnegiid Loatnakássas. Daidda studeanttaide, geain lea sihke vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu, praktihkalaš-pedagogalaš oahppu dahje ovdaskuvlaoahpaheaddjeoahppu ja sámegeiella, sidjiide luoitá/sihkku Statens lånekasse for utdanning loana gitta 50 000 ruvnnuin. 2013:s sihkkovuvvui loatnaoassi guđa olbmos. Ja vuordimis lea ahte sullii guhtta studeantta juohke jagi ožžot luitovuvvot vealggi dan vuodul daid boahttevaš jagiid.

2015:s evttohuvvo viidáseappot doalahit dan juolludeami mii lea sámi ulbmiliidda dan poasttas ja doalahit dan leat seamma dásis go 2014:s.

Kulturdepartemeanta (KUD)

Kap.	Poasta	Namahus	(1000 ruvnuiguin)		
			Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015
320	53	Dábálaš kulturulbmilat, Sámediggi	72 702	77 202	78 986
323	72	Musihkkaulbmilat, Guovváášásahusat	2 145	2 220	2 293
334	73	Filbma ja mediaulbmilat, Regionála filbmaágggirduššan	3 051	3 158	3 262
335	75	Preassadoarjja/Doarjja sámi aviissaide	24 138	24 983	20 931
Submi			102 036	107 563	105 472

Dat logut mat leat tabeallas čujuhit dušše daidda juolludemiide mat leat sámi ulbmiliidda. Jus áigu eambo eilgejumiid bušeahttapoastaid oppalaš sturrodagas, du čujuhuvvo Kulturdepartemeanta Prop. 1 S (2013-2014).

Dasa lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuvvovaš bušeahttakapihttaliid bokte:

Kap.	Poasta	Namahus
314	72	Kultuvra ja ealáhus ja kultuvra davviguovlluin, Kulturovttasbargu Davviguovlluin
326	01	Giella-, girjjálašvuhta- og girjerájusulbmilat, Doaibmagolut
329	01	Arkiivaulbmilat, Doaibmagolut
340	01/75	Norgga girku, Doaibmagolut ja Doarjja oskkuoahpahussii ja eará girkolaš ulbmiliidda

Kap. 314 Kultuvra ja ealáhus ja kultuvra davviguovlluin, poasta 72 Kulturovttasbargu davviguovlluin

Norgga-ruošša kulturovttasbarggus álggahuvvojit golmmajagi guhkkosaš ovttasbargoprográmmat main leat iešguđetgelágan čalmmustahttinsuorggit mat ožžot doarjaga programmaáigodagas. Sámi kultuvra ja álgoálbmotkultuvra eaktuduvvo leat vuhtii váldojuvvon alma geahčadettiin čalmmustahttinsurggiid.

Kap. 320 Dábálaš kulturulbmilat, poasta 53 Sámediggi

Sámediggi hálddaša rámmajuolludeami kulturdoaimmaide stáhtabušeahtha kap 320, poastta 53 vuolde. Juolludeapmi lea danne vai Sámediggi sáhtta láhčit dili nu ahte lea ealli ja girjás sámi dáidda- ja kultureallin mas lea buorre kvalitehta mii lea olamuttos buohkaide.

Kap. 323 Musihkkaulbmilat, poasta 72 Oktiičatnanásahusat

Riddu Ridđu-festivála oáčui statusa guovddášfestivála (knutepunkt) 2009:s. 2015:ii lea evttohuvvon doarjja leat sullii 2,3 milj. ruvno festiválii.

Kap. 326 Giella-, girjjálašvuhta- ja girjerájusulbmilat, poasta 01 Doaibmagolut

Našunálagirjerádjosis lea 1993 rájes leamaš sámi bibliografiija earenoamáš bargun. Bibliografiija sisttisoallá sámeielat materiála, lassin girjjálašvuhtii ja eará gielaide, buot fágain ja fáttáin mat guoskkahit sámi diliid.

Kap. 329 Arkiivaulbmilat, poasta 01 Doaibmagolut

Sámi arkiiva lea 2005 rájes, Sámedikki sávaldaga mielde, sirdojuvvon Sámedikkis Riikkaarkiivii. Sámi arkiivva doaibma gokčojuvvo daid jahkásaš juolludemiid bokte mat leat Arkiivadoaimmahakkii stáhtabušeahtha kap. 329, poasta 01 bokte.

Kap. 334 Filbma- ja mediaulbmilat, poasta 73 Regionála filbmaágggirduššan

Dál lea evttohuvvon doarjja Riikkaidgaskasaš Sámi Filbmainstituhttii 3,26 milj. ruvno dan poastta bokte 2015:s.

Kap. 335 Mediadoarjja, poasta 75 Doarjja sámi aviissaide

Dán poastta bokte addojuvvo doarjja buvttadit sámi aviissaid ja doarjja buvttadit aviisasiidduid julevsámegillii ja oarjelsámegillii. Dát ortnet lea regulerejuvvon láhkaásahusa bokte maid Kulturdepartemeanta lea mearridan, ja juolludemiid juohká Mediabearráigeahčču. Ráđdehus áigu rievdadit preassadoarjaga áiggi mielde ja seammás unnidit doarjjadási. Danne evttohit unnidit poastta 4,1 milj. ruvnnuin 2014 ektui.

Kap. 340 Norgga girku, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 75 Doarjja oskkuoahpahussii ja eará girkolaš ulbmiliidda

Dan doaibmajuolludeamis mii addojuvvo Girkoráđđái kapihttal 340 bokte Norgga girku, de das leat maid juolludeamit ruhtadit Sámi girkoráđi doaimma ja bargguid. Ráđi bargun lea ovttaštáhttit girku barggu sámi álbmogiid gaskkas ja bargat dan ala ahte buoridit olbmuid máhtu sámi girkoeallima ektui.

Doaibmajuolludeami poastta 01 vuolde leat maid golut girkobargiide geat bálvalit sámi álbmoga. Mánnggain sajiin Davvi- ja Lulli-Hålogalándda bismagottiin leat virgáduvvon sámegeielat báhpát ja sámi girkodulkkat. Oarjelsámi giellaguvlui gullet maid Nidaros bismagoddi ja oasis Lulli-Hålogalándda ja Hamar bismagottis. Ja doppe lea sierra báhppa- ja diakonvirgi mas leat bálvalusat oarjelsámiid ektui. Áigodagas 2009–2012 leat juolluduvvon ruđat njealjejagát geahččaleapmái mii lea ahte ásahit sámi searvegotti oarjelsámi giellaguvlui. Dat geahččaleapmi joatkahuvvá 2015:s.

Poasta 01 juolludemiid vuolde leat maid juolludeamit mat bohtet Girkolaš oahpahasguovddázii davvin. Guovddáš fállá girkolaš oahpahusa davvin ja das lea earret eará ulbmilin profileret sámi perspektiivva praktihkalaš-girkolaš oahpus.

Dan juolludeamis mii lea poasta 75 vuolde oskku oahpahasodastusas Norgga girkus, de adnojuvvojit ruđat ráhkadit oahpahusfálaldaga sámi álbmoga mánáide ja nuoraide. Dál lea guhká juo leamaš jođus bargu maid lea jođihan Norgga Biibbalsearvi ja mas jorgalit ja ođastit sámegeiel biibbalteavsttaid. Doarjja dán bargui lea addojuvvon poasta 75 vuolde. Ja 2014 rájes lea Girkočoahkkin mii hálddaša ja juohká dán doarjaga.

Speallanrudat sámi valáštallamii

Go juhke 2013 speallanjagi Norsk Tipping AS dietnasa 2014 valáštallanulbmiliidda, de biddjojuvvui 750 000 sámi valáštallamii. Doarjja sirdojuvvo Sámediggái mas lea ovddasvástádus viidáseappot juohkit daid ruđaid doarjagiid ulbmila mielde. Sámi earenoamáš valáštallandoaimmaid áigot seailuhit ja ovdánahttit ja dat lea ággan juolludit sierra ruđaid dasa.

Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta (JD)

			(1000 ruvnuiguin)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu	Salderejun	Evttohus
			2013	bušeahhta 2014	2015
440	01	Politidirektoráhtta – politi- ja leansmánneossodat, Doaibmagolut	400	400	400
470	72	Nuvttá riekteveahkki, Doarjja earenoamáš riekteveahkkedoaimbajuide	1 400	1 400	0 ¹
410	01	Diggerievttit ja lágamánnerievttit	12 000	12 000	0 ²
Submi			13 800	11 800	400

¹ Doarjja evttohusvuvo heaittihuvvot 2015 rájes.

² 2015:i juolludeapmi ii leat čielggaduvvon.

Kap. 440 Politidirektoráhtta – politi- ja leansmánneossodat, poasta 01 Doaibmagolut

Kap. 440, poastta 01 vuolde leat mánggaid jagiid juolludan ruđaid atnimii dain politiguovlluin mas leat suohkanat mat gullet sámegeiela hálldašanguovllu vuollái. Mihttun lea movttidahttit olbmuid háhkat eambo máhtu sámegeielas dain politiguovlluin gos sápmelaččat orrot. Dat politiguovllut gos lea guovttegielat suohkanhálldahusat, sáhttet ohat gokčojuvvot goluid mat sis leat guovttegielat hálldašeami dihte. Dán ortnega hálldaša Politidirektoráhtta dan gohččume vuodul mii bođii guovvamánu 19. beaivvi 2010:s.

Politidirektoráhtta lea ásahan ressursajoavkku. Das leat mielde ovcci politibálvalusbargi geat gullet politiguovlluide Nuorta-Finnmárku, Oarje-Finnmárku ja Davvi-Trøndelága. Eatnasiin lea sámi duogáš ja sii máhttet maid sámegeiela. Dat joavku galgá bagadallat direktoráhta dakkár áššiin mat gusket sámi gillii ja sámi kultuvrii politiossodagas. Leat álggahan sámegeiela nannenbarggu go lea sáhka dakkár áššiid meannudeamis mas sámi mánát leat gillán veahkaválddálašvuoda ja rohčošeami. Stáhta mánáidvissui Romssas lea dan oktavuodas biddjojuvvon našunála ovddasvástáduš ja sii leat nannen bargoveaga ja virgádan sámegeielat psykologa. Nuorta- ja Oarje-Finnmárkku politiguovlluin leat maid álggahan prošeavtta nannen dihte ánggirdeami dan veahkaválddálašvuoda vuostá mii geavvá lagas olmmošlaš oktavuodain sámi guovlluin. Muđui leat ráhkkanan láchit dili nu ahte sámegeiela sáhtta atnit politiiija elektrovnnalaš áššemeannudanreaidduin ja ráhkadit eará doaibmajuid nannen dihte sámegeiela politiossodagas, ja das čujuhuvvo ráđdehusa sámegeielaid doaibmapláni.

Jahkái 2014 lea biddjojuvvon 400 000 ruvnu. Jurdda lea bidjat seamma submi jahkái 2015.

Kap. 470 Nuvttá riekteveahkki, poasta 72 Doarjja earenoamáš riekteveahkkedoaimbajuide

Sis-Finnmárkku riekteveahkkkantuvra ásahuvvui 1987:s. Dan ásahedje danne go earret eará hálidedje fállat sámegeielagiidda riekteveahki sin iežaset gillii. Kantuvrra váldobáiki lea Kárášjogas, muhto das leat maid kanturbeaivvit eará suohkaniin go lea dárbu. Sis-Finnmárkku riekteveahkkkantuvra válddii 2013:s 154 čálalaš áššiid meannudeapmái ja attii ráđiid 134 njálmálaš jearaldagain. 2013:s ledje kantuvrras golbma bargi.

Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta addá juohke jagi doarjaga iešguđetgelágan riekteveahkkedoaimbajuide. Sis-Finnmárkui lei dat doarja sihke 2013:s ja 2014:s 1,4 milj. ruvnu. Ruhtageavaheapmi 2013:s lei 400 000 ruvnu.

Sis-Finnmárkku riekteveahkkkantuvrras (SFR) lei ásaheami rájes 1987:s ulbmilin addit riekteveahki sámegeielagiidda. Ovdal lávii SFR fállat juohkelágan riekteveahki. Stuoradikki Ráv. S. Nr 181 (1999-2000) mielde rievdaduvvui fállat ođđajagimánu 1. beaivvi 2002:s ja

de galggai addojuvvot veahkki dušše dakkár áššiin mat leat riekteveahkkelága gokčansuorggi siskkobealde. Finnmárkkus leat eambo advokáhtat dál ja oallugat sis hupmet sámegiela. Danne finnmárukulaččat ožžot seamma veahki ja sii ožžot seamma rievtti bivdidt gokčojuvvot goluid nuvttá riekteveahkkelága vuodul, válddášežžet dal oktavuoda priváhta advokáhta kantuvrrain dahje SFR:ain. Dan vuodul evttoha Justiisa- ja gearggusvuodadepartemeanta heaittihit doarjaga SFRii ja dat gusto 2015 rájes. Sii leat Sámedikkiin ráddádallan dan heaittiheami birra.

**Kap. 410 Diggerievttit ja lágamánnerievttit, poasta 01 Doaibmagolut –
Finnmárkkukommišuvdna ja Finnmárkku Meahcceduopmostuollu**

Finnmárkkukommišuvdna ásahuvvui Gonagaslaš stáhtarádis njukčamánu 14. beaivvi 2008:s. Kommišuvdna bargun lea kártet dálá geavahan- ja oamastanrivttiid maid Finnmárkku olbmot leat háhkan alcceseaset guhkitáiggi geavaheami vuodul. Kárten galgá dáhpáhuvvat dálá našunála rievtti vuodul ja guoská daidda eatnamiidda maid Finnmárkkuopmodat válddii badjelasas dalle go finnmárkkuláhka bođii fápmui suoidnemánu 1. beaivvi 2006:s. Finnmárkku Meahcceduopmostuollu galgá meannudit riidduid mat bohcidit Finnmárkkukommišuvdna kártema vuodul. Meahcceduopmostuollu galgá leat doaimmas ođđajagi 1. beaivvi 2015 rájes. Sis-Finnmárkku diggegoddi lea duopmostuolu gaskaboddosaš čállingoddi.

Finnmárkkukommišuvdna rehketoallu čájehii dáid goluid: 11 milj. ruvnno 2012:s ja 12,2 milj. ruvnno 2013:s. Finnmárkkukommišuvdnii juolluduvvui 12 milj. ruvnno 2013:s ja 10 milj. ruvnno 2014:s. Muđui de lea 2014:s biddjojuvvon 4 milj. ruvnno Meahcceduopmostullui maid dál leat ásaheame.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)

			(1000 ruvnuiguin)		
Kap.	poasta	Namahus	Rehketdoallu	Salderejun	
			2013	bušeahhta	Evttohus
			2014	2015	2015
762	50	Sámi dearvvašvuoha, Doarjja Sámediggái	6 036	5 247	5 400
762	70	Vuoddodearvvašvuodabálvalus, Doarjju, <i>sáhtta adnojuvvot poastta 21¹⁾ vuolde</i>	6 800	7 000	7 200
Submi			12 836	12 247	12 600

¹ Dat logut mat leat tabeallas čujuhit dušše daidda juolludemiide mat leat sámi ulbmiliidda. Jus áigu eambo čilgejumiid bušeahhtapoasttaid oppalaš sturrodagas, du čujuhuvvo Kulturdepartemeanta Prop. 1 S (2013-2014).

Kap. 762 Sámi dearvvašvuoha, poasta 50 Doarjja Sámediggái

Ulbmil dáinna doarjjaortnegiin lea veahkin bargat dan ala ahte oážžut dásseárvosaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid sámi álbmogii. Dat dahkkojuvvo earret eará dakko bokte ahte Sámediggi buktá evttohusaid dearvvašvuoda politihka hárrái ja go čađat dollojuvvo oktavuoha dearvvašvuodafitnodagaiguin ja gielddaiguin, ja go čađahuvvo áššemeannudeapmi doarjjaortnegiid oktavuodas. 2014:s juolluduvvui 5,2 milj. ruvno dan bargui mii Sámedikkis lea sámi dearvvašvuodain. Dál evttohit juolludit 5,4 milj. ruvno 2015:s.

Kap762 Sámi dearvvašvuoha, poasta 70

Ulbmil dáinna doarjagiin lea veahkin leat dasa ahte olahit dásseárvosaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid sámi álbmogii. Ulbmil lea maid háhkat dakkár bálvalusaid mat leat vuodđuduvvon máhtu ala. Dearvvašvuodadirektoráhtta bargá guhkit áiggi vuollái ovdánahttit sámegiela ja kulturgelbbolašvuoda ráđiid addima bokte ja fierpmádagaid huksema bokte sihke gielddaide, dearvvašvuodafitnodagaide, fylkamánniide ja oahpahasásahusaide ja earáide geain lea juogalágan rolla dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusas.

Direktoráhtta ruhtada maid muhtin proševttaid main leat dát ulbmilat. Juolludeapmi gokčá ovdemustá doarjagiid Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáži. Guovddáš álggahii 2012:s čuovvolanguorahallama maid gohčodit Saminor II. Dat guorahallan váldá ovdan eambo čuolmmaid go ovddit čađahuvvon guorahallan Saminor I. Dat lea dahkkojuvvon 2012-2014 golmma davimus fylkkas ja ollusat leat vástidan jearaldagaid. Dasa lassin čađaha dutkanguovddáš sierra bálnedearvvašvuodaguorahallama ovttasráđiid davimus fylkkaid almmolaš bálnedearvvašvuodabálvalusaiguin. Ulbmil guorahallamiin lea háhkat eambo máhtu dain fáttáin mat gusket sin dearvvašvuhtii ja eallindillái geat orrot dakkár guovlluin Norggas gos ášset sihke sápmelaččat ja dáččat. Guorahallan dahkkojuvvo epidemiologalaš dutkanmetodihkain ja lea heivehuvvon dainna vugiin ahte das lea oppalaš relevánsa sidjiide geat orrot smávit báikkiin davvin, ja das váldojuvvo maid vuhtii earenoamážit sámi álbmoga dearvvašvuoha ja eallindilli. Riikkaidgaskasaččat atnet dán guorahallama earenoamážin danne go nu ollu dieđuid čohkkejit sisa.

2014:s juolluduvvui 7 milj. ruvno dan bargui maid Dearvvašvuodadirektoráhtta bargá sámi dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusa hárrái. 2015 bušeahhtajahká evttohit ain ruđaid dán ulbmilii ja juolludit 7,2 milj. ruvno dasa.

Mánáid-, dásseárvo- ja searvádahttindepartemeanta (MDD)

			(1000 ruvnnuiguin)		
			Salderejun		
Kap.	poasta	Namahus	Rehketdoallu 2013	bušeahtta 2014 ¹	Evttohus 2015
854	50	Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas, Dutkan ¹⁾	1000	1 000	1 000
Sum				1 000	1 000

¹ Salderejun bušeahtas 2014 (Fiskes Girji) juolluduvvui ruhta Sámedikki mánáid-suodjalus bargui. RND 2014 bokte addojuvvui lassidoarjja 2014:i vel 1 milj. ruvdno danne go ii lean leamaš másojuvvon doarjja Sámediggái 2012:s.

Kap. 854 Doaibmabijut mánáid- ja nuoraid-suodjalusas, poasta 50 Dutkan ja ovdáneapmi

Poasta gokčá earret eará 1 milj. ruvnno sturrosaš doarjaga Sámediggái jagis 2015. Ruđat galget adnojuvvot viidáseappot doalvut ja nannet dan barggu maid Sámediggi bargá mánáid-suodjaleami suorggis.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)

Kap. 1147 Boazodoallohálddahus

		(1 000 ruvnnuiguin)		
Poasta	Doaimmat	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015 ¹
01	Doaibmagolut	46 421	44 840	
45	Stuorat rusttetháhkkan ja divodeapmi, <i>sáhtta sirdit</i>	4 297	7 289	
70	Doarjagat duottarstobuide	667	750	
71	Nuppástuhttindoaimmat Sis-Finnmárkkus, <i>sáhtta sirdit</i>	3 212	9 520	
82	Radioaktivitehtadoaimmat, <i>sáhtta sirdit</i>	1 158	2 500	
Submi kap. 1147		55 756	64 899	

¹ Stáhta boazodoallohálddahus (SBH) biddjojuvvui 1.7.2014 oktii Stáhta eanandoallohálddahusain (SEH). Geahča kap 1142 jus áiggit dieduid Eanandoalldirektoráhta birra.

Kap. 1142 Boazodoallohálddahus

		(1 000 ruvnnuiguin)		
Poasta	Doaimmat	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015
01	Doaibmagolut			218 279
45	Stuorat rusttetháhkkan ja divodeapmi, <i>sáhtta sirdit</i>			6 827
60	Doarjja šibitdoavttirgokčamii			134 933
70	Doarjja duottarstobuide			775
71	Nuppástuhttindoaimmat Sis-Finnmárkkus, <i>sáhtta sirdit</i>			9 834
72	Buhtadusat, sullii juolludeapmi			302
73	Doarjja buhtadusaide jna go leat doaimmat ealli- ja šaddobuozalmasvuodaide, sullii juolludeapmi			45 610
74	Máksu elliid eaiggádiidda geat eai beasa guohtumiin guođohit			1 000
82	Radioaktivitehtadoaimmat, <i>sáhtta sirdit</i>			2 500
Submi kap. 1147				420 060

Kapittel 1142 Eanandoalldirektoráhta

Boazodoallohálddahusa ođđasis organiseren

Kapittel 1142 lea ášahuvvon dan oktavuodas go Stáhta Eanandoallohálddahus (SEH) ja Stáhta boazodoallohálddahus (SBH) 1. beaivvi suoidnemánu 2014 ášahuvvui oktan direktoráhttan, Eanandoalldirektoráhttan.

Ođđa direktoráhta lea ožžon ovddasvástádussan hálddašit oallut fágasurggiid eanandoallosektoris, nu go eanandoallu, boazodoallu, meahcedoallu ja eará doaimmat mat leat vuodđuduvvon daidda resurssaide mat leat eanandoalus. Ulbmil dainna ášahemiin lea láchit dili dakkárin ahte livččii viiddis fágalaš biras ja ná galggašii maid nannet boahhtevaš boazodoalu hálddahusa ja eanandoalu gelbbolašvuoda. Dan seammás de olahit beaktilvuoda go gođdet oktii oktasaš bálvalusaid. Eanandoalldirektoráhta lea Oslos ja Álttás. Dat direktoráhta ossodat mii bargá boazodoaluin lea Álttás.

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludeapmi galgá gokčat Eanandoalldirektoráhta doaimma. Eanandoalldirektoráhta lea ee. doaibmi hálddahusorgána guovddáš boazodoallopoltiikkaš gaskaomiide, ja dat lea doarjja- ja čielggadanorgánan Eanandoallo- ja biebmodepartementii. Direktoráhtas lea guovddáš rolla boazodoallopoltiikka čađaheamis, ja direktoráhtas galgá maid obamuđui leat ráđdeaddi rolla. Go galgá olahit boazodoallopoltiikka mihtuid, de fertte heivehit ja ángirrit bargat dan ala ja dat doaibma lea hui guovddášis. Eanandoalldirektoráhta hálddaša ee.

boazodoallolága ja boazodoallošiehtadusa gaskaomiid, ja dat lea maid Boazodoallostivrra čállingoddi ja doaibmi orgánana. Dasa lassin de galgá juolludeapmi gokčat Fylkkamánni goluid go dat doaibmá guovllu boazodoalloeiseváldin.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta bidjá ovdan evttohusa juolludit dan poastta bokte 218,3 milj. ruvnno jahkái 2015.

Poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja divodeapmi

Juolludeapmi galgá gokčat daid goluid mat leat dan olis go Norggas lea ovddasvástádus Ruota, Suoma ja Ruošša rádjeáiddiide. Muđui de galgá poasta gokčat goluid go Plassjeguovlluin bidjet johtui boazoguohtunšiehtadusaid. Ja poasta galgá maid gokčat goluid mat soitet šaddat jus bohtet buhtadusgáibádusat suoma eiseváldiin das go norgga bohccot bohtet ráji badjel Supmii.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha juolludeami leat 6,8 milj. ruvnno jahkái 2015.

Poasta 70 Doarjja duottarstobuide

Juolludeapmi galgá dagahit dili oadjebassan ee. boazodolliide. Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta s lea dál šiehtadus golmmain duottarstobuin maid stáhta eaiggáduššá, ja lassin dasa de lea vel šiehtadus njeljiin priváhta duottarstobu doaimmain. Duottarstobut leat geatnegahtton doallat rabasin birra jagi.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha juolludeapmi galgá leat 775.000 ruvnno 2015:s.

Poasta 71 Nuppástuhttindoaimmat Sis-Finnmárkkus

Ulbmil dáinna juolludemiin lea ruhtadit iešguđetgelágan heivehemiid ja doaimmaid vai sáhtta leat nana bistevaš boazodoallu Finnmárkkus.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha juolludeapmi galgá leat 9,8 milj. ruvnno 2015:s.

Poasta 80 Radioaktivitehtadoaimmat

Ráđdehus ráhkadii mearrádusa suoidnemánu 31. beaivvi 1986:s ja dat lea prinsihpalaš vuodđun dasa ahte stáhtas lea ovddasvástádus gokčat goluid mat šaddet boađusin radioaktiivvalaš nuoskkidemiin. Njuolggadusat radioaktivitehtadoaimmaid hárrái mearriduvvojit seamma vuogi mielde go lálkaásahusat boazodoallošiehtadusas.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha juolludeami galgat leat 2,5 milj. ruvnno 2015:s.

Kap. 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái

		(i 1 000 kr)		
oasta	Doaimmat	Rehketdoallu 2013	Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015
51	Doarjja Ovdánahttin- ja háhkanfondii	28 297	33 100	33 700
72	Doarjja organisašunbargui	6 100	6 100	6 100
75	Goluidvuolideaddji ja njuolggadoarjja, <i>sáhtta sirdit</i>	51 866	67 700	69 100
79	Buresbirgenortnegat, <i>sáhtta sirdit</i>	1 768	2 600	2 600
Submi kap. 1151		88 031	109 500	111 500

Guovvamánu 18. beaivvi dán jagi šihte Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) ja Stáhta ođđa boazodoallošiehtadusa áigodahkii 01.07.2014 – 30.06.2015. Šiehtadusa bokte bohtet boazodoalloealáhussii ekonomalaš doarjagat oktiibuot 111,5 milj. ruvno. Dat lea lassáneapmi 2,0 milj. ruvnuin dan šiehtadusa ektui mii dál lea.

2014/2015 boazodoallošiehtadusa váldoulbmilin lea duddjot dasa ahte ovdánahttit boazodoalloealáhusa jierpmálaš márkanguvluijurddašeaddji ealáhussan mii lea nana ealáhus guhkitáigge vuollái. 2014/2015 Boazodoallošiehtadus lea seamma jagi go maŋemus jahki dan golmmajagi áigodagas maid Boazodoallostivra lea mearridan boazologu unnideami čađaheapmái. Danne šiehtadallanguoimmit atnet dehálažžan doalahit daid váldolinjáid mat leat otná doarjjavuogádagas mas lea nu ahte doarjagat leat čadnojuvvon dan árvui mii ain buvttaduvvo. Šiehtadallanbealit árvvoštallet dán vuogi dakkárin mii ráhkada stabilitehta ja dakkár dili ahte olbmot álo dihtet movt lea dilli boazodoallo ortnegiid dáfus. Dan seammás Boazodoallošiehtadus 2014/2015 dagaha dálá njuolggadusaid ja ortnegiid álkibun. Das lea sáhka ee. ahte muhtin ortnegat heaittihuvvojit ja ovdalaš merkejuvvon ruđat heaittihuvvojit.

Go galgá heivehit boazologu de ferte eambo njuovvat bohccuid. Go dát lea vuodđun, de atnet šiehtadallanbealit dehálažžan ahte Boazodoallošiehtadus 2014/2015 earenoamážit vuoruha doaimmaid mat dagahit vejolažžan eambo njuovvat ja vuovdit bohccobiergggu. Dán barggus lea hui dehálaš ahte boazodoallošiehtadusa gaskaoamit ovttahttojuvvojit nu ahte buot beaktileamos vuogi mielde olaha mearriduvvon mihttomeriid.

Boazodoalu infrastruktuorra nannejuvvo, ja boazodolliid movttidahttet eambo njuovvat dakko bokte ahte olu lasihit daid doarjagiid mat leat čadnojuvvon buvttadeapmái. Dan seammás joatká boazodoalu Márkanlávdegoddi iežaset barggu ja dakko bokte bisuhuvvo ain buorre bargu bohccobiergggu márkanbargguin.

Dehálaš gaskaoapmin das ahte sihkkarastit boazodoalu areálaid, de álggahuvvo pilotprošeakta. Ulbmilin lea ásahit digitála kártenrusttegiid mat oainnusin dahket ja addet ollislaš bajilgova čađahuvvon duohtadandoaimmain juohke boazodoalloorohagas.

Šiehtadus maid leat olahan, dagaha ahte lea vejolaš ovttaskas boazodoallái eambo dinet njuovvama ja árvoháhkama bokte. Dan seammás doarju šiehtadus dan vuogi maid leat olaheame boazodoallošiehtadusa gaskaomiid bokte daid maŋemus jagiid, mas lea eambo fokus ealáhussii ja mii eambo lea heivehuvvon daidda boazodolliide geain lea boazodoallo váldodoaibman.

Eanandoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha kapihttal 1151 vuolde ahte juolludeapmi 2015:s galgá leat dan ektui maid Stuoradiggi dadjá meannudettiin boazodoallošiehtadusa 2014/2015, g. Evtto. 282 S (2013-2014). Jus áigu eambo dieđuid ovttaskas poasttaid ja strategijaid birra boazodoallopolitihkas, de čujuhuvvo Prop. 108 S (2013-2014).

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD)

ap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2013	(1000 ruvnuiguin)	
				Salderejun bušeahhta 2014	Evttohus 2015
1429	21	Riikkaantikvára, earenoamaš doaibmagolud, Máhttolokten, automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid registreren	3 000	4 000	4 000
1429	21	Riikkaantikvára, earenoamaš doaibmagolud , DUO-prošeavttat sámi fáttáiguin	347	156	0
1429	50	Riikkaantikvára , Doarjja sámi kulturमितobargui	3 195	3 307	3 399
1429	71	Riikkaantikvára , Doarjja ráfáidahttojuvvon kulturमितtuide main leat priváhta eaiggádat, <i>sáhtta sirdit (ovdalaš poasta 72.2)</i> ¹⁾		2 000	2 000
1429	72.2	Riikkaantikvára , Gáhttet ja sihkkarastit ráfáidahttojuvvon visttiid ja rusttegiid ¹⁾	2 000		
		Submi	8 542	9 463	9 399

¹⁾ Dat submit mat leat tabeallas čujuhit dušše sámi ulbmiliidda juolludemiid. Dárkileappot diedut bušeahhtapoasta oppalaš sturrodagas gávdnojit Dálkkádat- ja birasdepartemeanta Prop. 1 S (2014-2015)

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 21 Earenoamaš doaibmagolud

Riikkaantikvára ánggirdušša Máhttoloktema hárrái ja lea dasto evttohan juolludit 4,0 milj. ruvno automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid registreremii. Registreren lea oasseprošeaktan Máhttoloktemis ja dat lea álggahuvvon danne go Riikkarevišuvdna 2009:s cuiggodii dan ahte váilu bajilgovva dakkár visttiid ektui. Prošeakta álggahuvvui 2012:s ja galgá loahpahuvvot 2017:s. Seamma poasta bokte lea ovdalaččas maid Riikkaantikvára juolludan ruđaid mángga DUO-prošektii main lea sámi fáddá. Juolludeamit 2015:s leat dađi mielde go leat ohcamušat ja danne eai leat dása čállojuvvon.

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 50 Doarjja sámi kulturमितobargui

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta 2015 bušeahhta bokte leat evttohan juolludit 3,399 milj. ruvno sámi kulturमितobargui. Doarjja galgá vuhtii váldit bajemus kulturमितofágalaš áššiid go sámi kulturमितuiguin ja kulturbirrasiiguin bargojuvvo. Juolludeapmi galgá eanemustá adnojuvvot stuorat čavdisindalahan- ja divodanbargui ja maid áimmahuššamii, g. čilgejumi čállošis Prop.1 S (2014-2015). Riikkaantikvára máksá juolludemiid poasta 50 bokte og Sámediggi bivdá dan máksojuvvot.

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 71 Doarjja ráfáidahttojuvvon kulturमितtuide main leat priváhta eaiggádat, *sáhtta sirdit*

Fas máksojuvvo 2 milj. ruvno merkejuvvon ruhta sihkkarastit ja divodit sámi visttiid. Riikkaantikvára máksá ruđaid poasta 71:s go Sámediggi daid bivdá. Riikkaantikvára addá eambo čujuhusaid das movt doarjja galgá adnojuvvot. Ovdal máksojuvvui dát doarjja kap. 1429, poasta 72 bokte.

Kap. 1429 Riikkaantikvára, poasta 77 Doarjja árvoháhkambargui kulturमितosuorggis

Sihke 2013:s ja 2014:s juolluduvvui 250 000 r. prošektii Soahtemittut Davvi-Sálttus, maid Árran julevsámi guovddáš jođiha. 2015 juolludeamit leat dan duohken movt meannudit daid ohcamušaid mat bohtet sisa.

Oljo- ja energiijadepartemeanta (OED)

			(1000 ruvnuiguin)		
			Salderejun		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu	bušeahhta	Evttohus
			2013	2014	2015
1800	50	Juolludeamit Sámediggái	0	1 350	1000
Sum			0	1 350	1000

Sámedikkis leat mánga váttis fápmolinjá ášši ja eará energiijaáššit mat galget lagamus jagiid meannuduvvot. 2005 stáhtabušeahhtas evttohuvo juolludit 1 milj. ruvno Sámediggái. Dat galgá leat veahkin vai Sámedikkis leat návccat meannudit energiijaáššiid ja dat dagaha Sámedikki eambo geargusin dustet hástalusaid mat bohtet go dál vurdojuvvojit ain eambo energiijaáššit. Dál lea viiddideame fápmolinjáid ja bohtet ain odđa fápmoohcamušat.